

ТУРЦИЯ

ВЪСТНИКЪ ЗА НАРОДНИТЕ ИНТЕРЕСИ.

ТУРЦИЯ излизва сѣка субота. Годишната цѣна за въ имперіята, по царската почта, е 3 бѣли мецедіета; вънъ отъ имперіята, 4 бѣли мецедіета. Спомо- ществованіята трѣбува да сѣ годишни и предплатени. Писмата които са относитѣ до редакціята надписуватъ-са до Никола Геновича. Външните настоя- тели отговарятъ за въстникътъ. Подписката за спомоществованіята става направо у Цѣ-градъ-Галата при Никола Геновича, издателя на въстникътъ.

РЕДАКТОРЪ И ИЗДАТЕЛЪ НИКОЛА ГЕНОВИЧЪ.

По причина на байрамътъ презъ когото имамъ особни занимания, Турция излизва на половинъ листъ.

Единъ отъ нашити приятели Гърци отъ Феяеръ ни съобщава слѣднующето писмо. Ний го помѣстимъ таквось каквото го приѣх- ми и го приврѣчюваме на вниманіето на чи- тателити си:

„Г-не Геновичъ! — Вий трѣбува да знайте голѣмити затрудненія въ които наша- та патриаршія подпадна въ тия послѣдни врѣмена. Сичкити усилия които употреби- ха нашити първенци за да възбратъ ло- шавити слѣдствия на тия голѣми затруд- ненія излязоха безплодни.

„Нашата патриаршія е станала днесъ арѣлище на сичкити народи въ отоманската имперія. Защото лошавити слѣдствия фанаха веќе да са чувствувать. Тия лошави слѣд- ствия ний ги виждаме въ нѣманіето на фи- нанціални извори.

„Князь Куза прѣсече приходить на мол- до-влашкии мѣнастири; българскіятъ на- родъ прѣстана веќе да бѣди крава за доѣ- ніе. Тия двѣ нѣща поддържаха царуваніето на нашето духовенство и успѣхътъ на наше- то народно образование. Днесъ тѣ са прѣся- коха и съсъ тѣхъ наедно са прѣсякоха сич- кити наши народни и религіозни интереси.

„Нѣ тѣ бѣха и твърдѣ лѣсни да са прѣ- секатъ. Защото преди осемъ години Н. В. Решидъ-паша доста искрено бѣше съвѣ- тувалъ нашата патриаршія да поправи пове- дѣніето на народното ни духовенство и да нарѣче народни молдо-влашкии мѣна- стири. Съсъ тоя начинъ тия молдо-влашки мѣ- настири не щяха да притърпатъ никаква крива и българскіятъ народъ щеше да бѣди и до сега въ пѣйнити рѣцѣ.

„Патриаршіята нерачи да послуша тия искрени съвѣти на Н. В. Решидъ-паша и днесъ тя са намира въ едно голѣмо раскай- ваніе като загабя два извора които бѣха жи- вотътъ на Великата Черкова и на народътъ.

„Духовенството пропадна. Това е единъ урокъ за нѣго. Нѣ можимъ ли да кажимъ тѣй сѣщо и за училищата си?

„Вий знайте чи колкото училища наши са намираха подъ покровителството на па- триаршіята, тия училища зафащатъ веќе да са расипувать. За примѣръ азъ ще видамъ голѣмото философическо училище отъ Фе- неръ.

„Това училище са подкрѣпываше отъ приходить на молдо-влашкии мѣнастири. Днесъ тия приходи липсватъ; много отъ на- шити чорбаджии жертвуваха нѣкой хилѣди

гроша за нѣговото подкрѣпленіе; нѣ сега нѣкой не жертвува и нѣкой отъ учителити, помежду които са счита и учителътъ на фи- лософическіятъ курсъ, си дадохъ оставкити по причини най прости чи не сѣ приѣли отъ нѣколко врѣме насамъ своити заплати.

„Това сѣщото са случавъ или ще са случи и въ богословското училище на Халки.

„Въ патриаршіята, други работи. За да направи икономія въ финансовото патриар- шеско управленіе, тия дни свѣтіятъ сподѣ умали членовити въ единъ отъ клоновити на администраціята.

„Има повече. Сичкити усилия на Велика- та черкова са касаятъ днесъ до икономиче- ски въпроси за да можѣ тѣ само да са у- държи на височината на положеніето. Ще-ли да сполучи? Ний не знаимъ.

Прочитами въ Журналъ де Кос- тантино пѣлъ:

„Единъ отъ кореспондентити ни които сѣ въдушавени съсъ най либерални идеи, ни от- правѣ въ едно отъ послѣднитѣ си писма нѣ- колко разсѣженія върху новіятъ законъ за печататъ.

„Вий познавати, казва той, идеити ми вър- ху въпросътъ на свободата и особно върху свободата на печатътъ. Ако да бѣхъ законо- датель, щехъ да замѣнѣ своевольно сичкити закони и сичкити усгави които сѣ са обноро- двали до сега върху тоя предметъ чрезъ то- ва само и единично членче: „да нѣма законъ върху печатътъ.“

„Нѣ ако държимъ смѣтка за успѣхити които са испълниха въ най просвѣщенити държави на Европа и на които послѣдната ду- ма не е казана оцѣ; ако фърлимъ очити си върху законодателството което е сега въ си- ла у Франція; ако разгледаме и законодате- лство тобила на Англитера, държавъ най прѣ- вѣходна за свободата, можимъ да заключимъ чи неможеше да желайми нищо повече либе- рално за Турция. Турция чрезъ тоя законъ, излязува свободно и рѣшително въ нѣтътъ на успѣхитѣ и на просвѣщеніето, защото тѣ при- ѣма свободното разглеждане и чи тѣ турѣ въ тефтерътъ на онія които са управлявагъ, ра- ботити на онія които управлявагъ. То е съще- ственното.

„Чужденцити които претандирувать да са въспротивятъ тука на сѣво дѣяніе на мѣстно- то Правителство сѣ слѣдователно интересу- вать направо щото Правителството да земе такъви вървежѣ или други такъви. Дозволе- но имъ е да са крѣятъ въ привилегированото си положеніе, нѣ тѣ трѣбува и да са заклю- чать въ нѣго.

„Какъ тѣ господиновци идатъ да казува- тѣ на мѣското правителство: „ний ще жи- вѣимъ у васъ като чи сме си у дома; и пове- че ний претендируваме да припознаме власть-

та ни върху васъ.“ Нѣ ний, ний не припознава- ми вашата. И защото законътъ не приѣма то- ва кривомисліе, тѣ я намиратъ недостойна за иравителственити хора които управлявагъ Турция.

„Азъ ще ви исповѣдамъ свободно, милѣ- ми Г-не, чи когато четохъ критикити на тѣя два чужди вѣстника които са обнародувать въ Цариградъ, като незнаехъ, на какво да са дѣр- жа; мислахъ чи серіозни поправки ще са на- праватъ на законътъ на когото познавахъ про- екътъ. По благополучіе нищо не стана и раз- личнитѣ отговори които обнародувахте за тоя предметъ доказувать твърдѣ добръ безмѣст- ностъ на критикити на двата вѣстника.

КОРЕСПОНДЕНЦИИ НА ТУРЦИЯ.

БАЛКАНАНЪ, 15 ФЕВРУАРИА.— Сичко са свѣрши веќе. Въпросътъ заглаженъ въ ушити на сичкити. Онія които бѣха са ватоварили за на- прѣднуваніето на тоя въпросъ са виждатъ веќе да сѣ са уграничили въ сѣерата на своити тър- говски занимания. Съ вѣстникътъ който ни даваше по нѣкоги новини относително за дѣйс- твующити лица умрѣ и той. Сега ний не знаимъ нищо за това отгорѣ и чудимъ-са какво да ни кажимъ за да задоволимъ любопытството на външнитѣ си читатели. За тукашнитѣ малко ни е грижа. Защото тѣ видятъ съсъ очити си хо- дѣтъ на народнитѣ ни работи.

Нѣ при сичко това трѣбува да сме остро- умни. Това мѣлчаніе или по добръ това заглаж- хуваніе на въпросътъ трѣбува да вна своити тайни причини. Чорбаджилѣкътъ проповѣдува- ше преди врѣме много работи. Той не прѣста- ваше да увѣрѣва публиката за сполуката на е- дна незвисима іераршія, сполуката на истори- ческити ни правдини, скорошното рѣшеніе на черковніятъ ни въпросъ, направата на народна- та българска черкова, направата на едно цен- трално училище.

Сичкити тѣя проповѣдуванія излязоха ка- лави. Нѣма нити една дума, нити едно дѣйстви- е направено отъ тоя чорбаджилѣкътъ, което да е дадо своити плодови. Едно добро дърво дава о- бикновено плодовити си, какъ единъ чорба- джѣ да не испълни дѣйствиата на своити при- каски?

Това е доста за да даде на публиката да разумѣй колко лажѣ на тоя свѣтъ са земагъ за истини. Нѣ лѣжити сѣ сѣкоги лѣжи. Нѣка ка- жимъ по добръ. Лѣжага е негратилна: тѣ можѣ да са земе за истина до едно врѣме; въ подирѣ тѣя лѣжи фърли маската си и отвара лѣцето на чистата истина. Нѣма нищо по трайливо отъ истината. Ний ще кажимъ повече: истината тържествува сѣкоги и тогава била когато тѣ са намира въ най тежкити затрудненія.

Тѣй прочее чорбаджилѣкътъ прѣскаше сѣ- какви лѣжи за да уварди достолѣніето си. Днесъ той зѣ една плѣсница. Сичкити си работи изва- ди на бѣлъ свѣтъ. Сичкити помѣ! Независима- та іераршія са зарови. Защо? защото той иска невѣдомо нѣщо, нѣщо което не бѣше никакъ

собразно със правата дадени на гръцката патриаршия от Мохамеда II и които Високата Порта неможи никак да докаже.

Съвѣтникътъ умрѣ. Въ сѣщото врѣме умрѣ и черковниятъ ни въпросъ. Със други думи въ животътъ на Съвѣтникътъ нѣй, накаръ и да знаехи чи въпросътъ бѣше умрѣлъ, нѣ отъ друга страна нѣй виждахм единъ знакъ на животъ. Сега като умрѣ Съвѣтникътъ нѣй нѣмаи смѣнѣние да е умрѣлъ въ сѣщото врѣме и черковниятъ ни въпросъ. Защото отъ Балканъ сѣка казува си ако чорбаджилъкътъ нѣмаи надѣжди за рѣшеніето на тоя въпросъ, той щеше да употреби сичкити си сили за да подкрѣпи органътъ си. Нѣ защото е нѣмаю да излѣзе отъ нѣго никакво слѣдствие, за това и той са видѣлъ принуденъ да откажи подпорката си и да отвори пѣтятъ на истината.

Нѣй не знайми, Г-не Редакторе, какво мисли Високата Порта относително за тоя въпросъ. Нѣ това което знайми то е чи ти е разумѣла чи въпросътъ ни стои на лошаи темели и не сѣ основава никакъ на таквиси важни лица каквито тоя въпросъ можн да изиска.

Въобразете си само чи ако Високата Порта ни бѣше дала нѣкакви права колко кавги и колко витриги не щиха да избухнатъ помежду чорбаджилъкътъ и нашити учени!

Това стига, мислимъ нѣй, за да даде да разумѣмъ на Високата Порта положеніето което ти трѣбува да държи въ днешни врѣмена.

Истина нѣй знайми добрити расположенія на царското правителство къмъ българскитъ народъ. Нѣй знайми още чи единственото честлюбіе на Н. Ц. В. Султанътъ е да развиѣ благодѣлствіето на своити подданици, да ги направи да участвуватъ на добринити на просвѣщеніето и на мирътъ. Нѣ отъ друга страна работити които тоя необразованъ и дивъ чорбаджилъкъ направи го турятъ въ пълно право да откажи сѣка привилегія. На единъ човѣкъ както и на единъ народъ, не е работа да му са дадатъ само лични права, нѣ той трѣбува да са испита още ако тоя човѣкъ или тоя народъ знай да са ползува отъ тѣя прана.

Прочее нашето искрено мнѣние къмъ Високата Порта е да са пазн отъ сѣко сключуване на тоя черковенъ въпросъ съсъ чорбаджилъкътъ. Чорбаджилъкътъ не е искренъ: той не слугува на господарити си: както му служатъ нѣговити слуги.

БУКУРЕШЪ, 9 ФЕВРУАРИЙ. — Отъ нѣколко дена насамъ голѣми студови царуватъ тука. Тѣ дни падна голѣмъ снягъ въ градътъ ни. Тоя снягъ зарина почти сичкити къщи и никой неможеше да излѣзе отъ домътъ си за да вуйн потребити си нѣща. Оніа които нѣмаха хлѣбъ за два три дена не гладуваха, а оніа които нѣмаха бѣха принудени да гладуватъ.

Влашкото правителство като видѣ чи тоя снягъ ще слѣдува още и ще причини голѣми щети натовари хора нарочно за да разри натъ снягътъ и да отвори пѣтъ за жителити.

Въ тѣя ситови дѣт момичета станаха жертва. Много вѣлци дошле по край градътъ и види са тѣя момичета да сѣ станами жертва на простѣта имъ.

Единъ нашъ съотечественикъ отъ тука ни съобщава слѣдующити подробности:

Едно писмо съ твърде стара дата, отъ Паннигорице ни казва за някои злоупотреби на отъ старна на тамошниятъ чорбаджия, Невчо Хаджіоглу. Този чорбаджия запаливалъ едног отъ наренците на селото съ затворъ и неспитъ още съ какво, за дѣто неподпи лѣлъ едно чорбаджийско рѣшеніе относително до общите работи на Паннигорице. Други о-

ще единъ чорбаджия, Петръ Дудековъ, познатъ за злосторникъ си въ това село, неостаналъ отъ да не помогне на горереченіа си събратъ въ това, като на брѣзо отишълъ да наклевети мнимия виноватъ селенинъ на забитина. Но тука останалъ излѣжанъ, защото, като безъ никаква вина, селенина си оправдалъ и отпусналъ, а издѣлникъ-чорбаджия ся срамотно изгонилъ отъ правдолюбивия забитинъ.

„Въ нашето село, продължава писмото, разбойниците сѣ твърде болѣ; отъ няколко време насамъ три-четири къщи са обраха, заедно съ единъ дюкянъ, по срядъ дѣнь това местното началство никакъ не обърна вниманіе до сега.“

ПОЛИТИЧЕСКИ ИЗГЛѢДЪ.

Паришкити вѣстници които пристигнаха съсъ послѣдната поща обнародуватъ словото което императорътъ Наполеонъ приказалъ на отваряніето на законодателното събрание.

Това слово произвело въ Франція едно твърдѣ добро впечатленіе; това сѣщото са случило и въ Англитера. Спорѣдъ Морнингтъ Постъ, това слово е едно великокопѣно изложеніе за интересити на Франція и политиката на Европа. Императорътъ желай щото Европа да стои мирна. Той си показува задоволенъ отъ съградата която издигна чрезъ поставеніето на слободата и на единството въ Италия и успѣхити които са направила въ Франція. Августъ намѣри Римъ съсъ туфли, той го остави съсъ мермери; тѣй сѣщо и императорътъ направи Франція по силна колкото не е никѣги бивала.

Нѣй даваи на читателити си едно скраченіе отъ това слово; отъ нѣго тѣ ще можятъ лесно да проумѣятъ политиката на императорътъ отъ колкото да го бѣхме обнародвали на цѣло, което щеше да ги уведе въ въпроси за които тѣ нѣматъ никакво първоначално познание. Ето го:

„Азъ са надявахъ чи мирътъ щеше да са постави въ Европа и лошанити мѣлчютин да са изравнатъ чрезъ единъ конгресъ, нѣ случи-са другояче. Това е за улакуване, защото често сабята отсича въпросити безъ да ги разрѣши и единчката основа за единъ трайливъ миръ е задоволствіето дадено на истинскити интереси на народити по слѣдствие на едно съгласуване помежду царѣти.

„Въ дано-германската расправа, мойто правителство държа най строгата неутралност, и въ конференцията относително за тая расправа, то са усугубилъ да зацѣти началото на народностити и правото на населѣніята да са почитатъ относително за съдбата имъ.

„Нашіятъ языкъ съобразенъ съсъ скромното положеніе което нѣй имамхи намѣреніе да държимъ бѣше уграиченъ и пріятелски къмъ дѣтити страни.

„Въ Югъ на Европа, дѣйствието на Франція трѣбуваше да са покажи съсъ единъ начинъ по рѣшителенъ и да направи възможнѣо цѣлото рѣшеніе на една мѣчна задача. Конвенцията отъ Сентемвриа потвърждава двѣ главни начала сирѣчь: зацѣвяваніето на новото италянско царство и независимостта на свѣтото сѣдалище. Прирѣшенното положеніе което прави да са раждатъ толѣкъ безпокойствѣя зааща веке да изчезнува. Не сѣ веке прѣснатити членови на италянско о отечество които сѣ сплятъ да са свържатъ на едно малко кралство подъ кралката на аліпскити гори; то е една голѣма държава която като са възкачува отгоръ на мѣстнити предразсѣдки и като отблѣсва безсмисленити науценія, прѣнае съсъ жаркостъ столицната си въ сърцето на полуос-

тровѣтъ, го туря въ срѣдата на Апенинцити. Чрезъ тоя патриотически актъ Италия са учрѣжда крайно и са примѣрява съсъ католическитъ свѣтъ, тѣ са задѣлжава да почита независимостта на свѣтото сѣдалище и да закрила синорити на римскѣя и ни позволява да повиками войскити си. Земията на папата; гарантирана най добръ, са намира подъ покровителството на единъ трактатъ който свързува съсъ единъ тържественъ начинъ и двѣти правителства. Прочее конвенцията не е никакъ едно оръжіе за бой, нѣ едно дѣло за миръ и за здобряване.

Словото на Н. Ц. В. споменува подирѣ примѣряваніето на Мексика, утвърденіето на тронътъ и развитіето на тая държава; операціити на французкото мореплаваніе въ Японія тѣй сѣщо както и вѣстаніето въ Аджерія, като изражава надѣждата чи благороднити намѣренія на Франція ще възрадатъ подновляваніето на подобна безредби.

„Нашити експедиціи, пригуря Н. Ц. В. са сега почти свършени. Сухолѣтнити войски испразниха Кина. Африканската войска са умали, войската отъ Мексика са връща веке; гарнизонътъ отъ Римъ ще са повика сега скоро и като затваряи храмѣтъ на боитъ нѣй можимъ да напишимъ тѣя думи върху една тържественна врата: „Слава на французквата войска за побѣдити направени въ Европа, въ Азія, въ Африка и въ Америка.“

„Нѣка са оставимъ сички безъ страхъ на работити на мирътъ.

„Религіята и общенародното просвѣщеніе сѣ предметъ на мойто постоянно попеченіе. Сичкити богослуженія са радуватъ съсъ една равна слобода: католическото духовенство управяица, освѣтъ дѣлжността си, и едно законно вліяніе; то съдѣйствува за воспитаніето на младежътъ, можн да са прѣими и въ общенароднити съвѣтъническитѣла и нѣа сѣдалище въ сенатѣтъ. Нѣ колкото повече нѣй го ображамхи съсъ очерование и съсъ почетаи толѣкъ повече нѣй са утѣриваи чи ще почита основнити закони на царството. Дѣлжностъ ми е да пазн неклѣтнати правдинити на гражданската властъ.

Остатѣкътъ на словото не хортува освѣтъ за въпроси чисто вътрѣшни.

СЪКАКВИ НѢЩА И НОВИНИ.

— Казуваъ чи една особна комисія са натоварила отъ Високата Порта за да направи потребити расцити относително за причинити които произведоха вѣгжѣтъ въ Галата и паданіето на една отъ стѣнити на мѣнастирътъ сѣнтъ-Венѣа.

— Тая недѣля са празнува байрамътъ съсъ обикновенити тържества.

— Научаваи-са чи Т. Т. В. В. А'Али-паша и Фуадъ-паша благоизволили да поддрѣжт десѣтъ хиляди гроша въ полза на изгорѣлити.

— Казуваъ чи разни принципни стапалн тука въ Балканътъ помежду чорбаджити относително за въспираніето на Съвѣтникътъ.

— Спорѣдъ писмата които прѣйхми отъ Никополъ българщината по тѣя страни спля съсъ нѣмъ на дълбоко.

— По миналата недѣля Н. В. А'Али-паша отпрати единъ мемурандумъ до представителити на чуждити сили относително са либанскити работи. Въ тоя мемурандумъ Н. В. обѣява врѣмето да са направи една амнистія (царска проща) за сичкити прѣстѣпници въ либанското ислѣзаніе. Н. В. А'Али-паша притуря най сетѣ чи Високата Порта глѣда тая вѣрка собственъ да утвърди мирътъ и да успокои духовити.

— Казуваъ чи водити въ Едрене са умолявали отъ дѣнь на дѣнь.

— Спорѣдъ новинити които прѣйхми отъ Букурешъ наслѣдницката естерія зануслила веке проектътъ за обнародуваніето на Бранителѣтъ.

ИНГЛИШКА КОМПАНИА.

За продаваніе на земелѣвски машини и пр. пр. Магазінъ, 75 Капафатъ-Іери.

Писалище: 23, улица Войвода, Галата.

Огнени твърди и подвижни машини. — Конски манежи. — Толумѣцъ. — Урала, Килиндри. — Машини да рѣжѣтъ сѣното, да вършатъ и да присѣватъ пшеницата и пр. — Патентовани машини за да чистѣтъ памукътъ (американска система).